

6.2.2017

Kolarin kunta
Kunnanhallitus
PL 76
95901 KOLARI

Lausuntopyyntö 21.12.2016

Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaava, valmisteluvaihe

Kolarin kunta on pyytänyt lausuntoa Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaavasta. Osayleiskaavalla muutetaan osittain Yläksen osayleiskaavan länsiosaa Hannukaisen kylän pohjoispuolella ja Rautuvaaran alueella sekä Tornion-Muonionjoen osayleiskaavaa kahden tilan osalta Saukkomukanmaalla. Osayleiskaavan ensimmäisestä vuonna 2013 nähtävillä olleesta luonnoksesta kaavoitettavaa aluetta on muutettu mm. Hannukaisen kylän alueella jättämällä maantien kaakkoispuoliset alueet pois ja laajentamalla kaavaa Valkeajoen länsipuolelle.

Osayleiskaavan tavoitteena on suunnitella Hannukaisen kaivosalue, siihen liittyvät toiminnot, kaivoksen toiminnanaikaiset ja pysyvät suoja-alueet, rakenteet ja yhteydet sekä niiden välitön ympäristö kestävällä tavalla.

Lausuttavana ovat 5.4.2016 päivätty ja 10.11.2016 tarkistettu kaavaselostusluonnos sekä 11.11.2016 päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma, 5.4.2016 päivätty kaavakarttaluonnos ja yleiskaavamääräykset sekä kaavaselostusluonnoksen liitteet 1-13.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n 2 momentin mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista on päättänyt valtioneuvosto ja tarkistettujen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.3.2009.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) 17 §:n mukaan yleiskaavaselostuksessa tulee olla selvitys kaavan suhteesta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja kaavan vaikutukset tulee myös arvioida valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden näkökulmasta. Maankäyttö- ja rakennuslaissa ja valtioneuvoston päätöksessä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ei aseteta tärkeys- tai kiireellisyysjärjestykseen vaan ne ovat keskenään samanarvoisia.

Kaavaselostuksessa ei ole riittävällä tavalla käsitelty osayleiskaavan suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vaikutukset kyseessä olevan osayleiskaavan ratkaisuihin tulee tarkastella ja tunnistaa laajemmin sekä esittää kaava-

selostuksessa miten valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita edistetään kyseessä olevalla osayleiskaavalla.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn sekä kaavoituksen yhteensovittaminen

Ympäristövaikutusten arviointimenettelylain 5 §:ssä todetaan, että yhteysviranomaisen, kaavaa laativan kunnan tai maakunnan liiton ja hankkeesta vastaavan on oltava riittävässä yhteistyössä hankkeen arviointimenettelyn ja kaavoituksen yhteensovittamiseksi.

Hannukaisen kaivoshankkeeseen on tehty ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (YVA-laki, 458/1994) mukainen YVA-menettely 2012-2014. Lapin ELY-keskus on antanut yhteysviranomaisen lausunnon YVA-menettelystä ja laaditusta YVA-selostuksesta 24.1.2014. Lausunnossaan Lapin ELY-keskus on katsonut, että hankkeesta laadittu ympäristövaikutusten arviointiselostus on riittävä. Selostuksessa on huomioitu ja käsitelty pääsääntöisesti riittävällä tavalla ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (YVA-asetus, 713/2006) 9 ja 10 §:n mukaiset kohdat. Lausunnossa on tuotu esille myös yhteysviranomaisen käsitys sellaisista asioista ja puutteista, jotka hankkeesta vastaavan tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa ja hanketta toteuttaessaan.

YVA-menettelyssä ympäristövaikutusten arvioinnin lähtökohtana oli, että kaivosalueen ympärille perustetaan noin 1 km:n suojavyöhyke, jolle ei jää häiriintyviä kohteita. YVA-menettelyn aikana esimerkiksi melun, pölyn ja tärinän ympäristövaikutuksia ei arvioitu suojavyöhykkeen sisäpuolella. YVA-selostuksessa tuodaan esille, että keskeisimmin kaivostoiminnan vaikutuksen kokevat Hannukaisen kylän paikalliset asukkaat (vakinaiset ja loma-asukkaat), joihin kohdistuu suora melun, pölyn ja tärinän vaikutus noin 0–3 km:n etäisyydellä keskeisten kaivostoimintojen alueesta. Merkittävin kaivoksen vaikutus on arvioitu kohdistuvan alueelle, joka on noin 1 km:n etäisyydellä kaivosalueesta. Lisäksi selostuksessa todetaan, että esimerkiksi pölystä aiheutuvat vaikutukset ovat merkittäviä nykyiselle asuin- ja loma-asuinkiinteistöille, mutta koska kiinteistöt hankitaan kaivosyhtiön omistukseen, kiinteistöille aiheutuva haitta on arvioitu vähäiseksi. Räjätysten ja ilmanpaineaaltojen osalta YVA-selostuksessa todetaan, että räjäytysten aiheuttama tärinä ei vahingoita rakennelmia suojavyöhykkeen ulkopuolella sekä ilmanpainealloista ja irtokivistä ei arvioida olevan vaikutuksia, koska 1 km suojavyöhykkeen sisäpuolelle ei jää vaikutuskohteita.

Yhteysviranomaisen YVA-selostuksesta antamassa lausunnossa todetaan melu-, pöly- ja tärinäselvityksistä, että melu-, pöly- ja tärinävaikutusten arviointia ja niiden merkittävyyttä olisi tullut pohtia sellaisessa tilanteessa, että suunniteltu suojavyöhykesuunnitelma ei toteudu ja tällä alueella olemassa oleva asutus ei siirry pois. Arviointia tuleekin tarkentaa hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä ja todettuja puutteita täydentää mm. alueen yleis- ja asemakaavoituksen yhteydessä.

YVA:n jälkeen yhtiö on teettänyt uudet melu- ja pölymallinnukset.

Toteutetun YVA-menettelyn jälkeen kaivoshankkeen suunnittelua on tehty vaihtoehto 4:n pohjalta.

Kaivoshankkeen suunnitelmaa on YVA-menettelyn jälkeen kehitetty ja suunnitelmiin on tehty muutoksia, joiden tavoitteena on hankkeen haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen. Hankesuunnitelmaan tehtyjä muutoksia ovat mm. kaivospiirin pienentäminen, louhinnan reikäkoon pienentäminen, pölyvien toimintojen tarkempi suunnittelu, ylijäämämaiden sijoitusalueiden tarkistaminen sekä hihnakuljettimen linjan tarkistaminen. Merkittävin muutos on suunnitellun noin 1 km:n levyisen suojavaohteen poistaminen ja noin 3 km pitkän suojavaohteen rakentaminen maantien ja avolouhoksen väliin. Tarkempia suunnitelmia ei suojavaohteen rakentamisesta ole esitetty.

Kaavan vaihtoehtotarkastelu ja vaikutusten arviointi

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Kaavaselostuksen mukaan osayleiskaava on laadittu ympäristövaikutusten arvioinnissa esitetyn ja arvioidun vaihtoehdon 4 mukaisesta suunnitelmasta. Kaavoitustyön yhteydessä on laadittu kaavaluonnos 1, joka on ollut nähtävillä 2.12.2013- 31.12.2013 välisenä aikana. Kaavaluonnoksesta saatujen palautteiden ja lausuntojen perusteella on laadittu nyt lausuntopyynnön kohteena oleva kaavaluonnos.

Vaikutusten arviointi ja vaihtoehtotarkastelu perustuu Hannukaisen rautakaivoshankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen ja siinä esitettyihin vaihtoehtotarkasteluihin.

Kaavaselostusluonnos ja tehdyt selvitykset

Kaavoituksen edetessä kaavaselostuksen tekstiä tulee päivittää vastaamaan olemassa olevaa tilannetta. Päivityksessä tulee huomioida esim. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston (PSAVI:n) pyytämät täydennykset ja mahdolliset tarkennetut ja uudet selvitykset hankkeesta ja sen vaikutuksista.

Kaavaselostusluonnoksen kohdassa 1.3. oleva teksti tulee päivittää. Edellä mainitussa kohdassa puhutaan mm. osayleiskaavan laadinnan ja YVA-menettelyn samanaikaisuudesta, mikä ei enää pidä paikkaansa. Kaavaselostukseen tulee lisätä yhteenveto hankkeen edellyttämistä eri lupamenettelyistä ja niitä käsittelevistä viranomaisista.

Kohdassa 2.2.2 esitetty hankkeen yleiskuvaus tulee esittää tarkemmin, kuten myös YVA-selostuslausunnossa on tuotu esille (vrt. kaavaselostusluonnoksen sivu 39).

Kohdan 3.8. (s.37) mukaan YVA-selostuksen valmistumisen jälkeen on laadittu ympäristövaikutusten arviointia täydentämään ja kaavoitusta palvelemaan useita selvityksiä. Näitä ovat mm. meluselvitys (Ramboll

4.4.2016) ja pölyselvitys (Ramboll 11.4.2016) sekä suojavallin maisemavaikutusten arviointi, virtuaalimalli ja kuvasovitteet (Ramboll 2016). Laadittu meluselvitys ja pölyselvitys ovat kaavaselostusluonnoksen liitteenä, mutta suojavallin maisemavaikutusten arvioinnista ei ole esitetty erillistä selvitystä. Myöskään laadittu virtuaalimalli ei ole kaavaselostusluonnoksen liitteenä.

Kohdassa 7.3.1 (s.54) on lyhyesti käsitelty rakennettavan suojavallin maisemavaikutuksia. Kappaleessa todetaan, että merkittävin muutos YVA:n jälkeen maisemavaikutuksiin aiheutuu kaivostoiminnan melu- ja pölyvaikutuksien vähentämiseksi rakennettavasta suojavallista. Suojavalli tulee olemaan arviolta 3 km pitkä ja korkeus tulee olemaan noin 2-27 metriä nykyistä maanpintaa korkeammalla. Suurimmat muutokset maisemaan aiheutuvat muutamista kohdista Hannukaisen kylältä katsottuna. Suojavallin mittasuhteiden ja maisemavaikutusten havainnollistamiseksi on laadittu poikkileikkaustarkastelu (kaksi poikkileikkauskuvaa) ja virtuaalimalli.

ELY-keskus pitää kaavaselostusluonnoksessa esitettyä suojavallin maisemavaikutusten tarkastelua liian suppeana ja sitä tulee tarkentaa. Arvio suojavallin maisemavaikutusten laajuudesta ja merkittävydestä jää hataralle pohjalle. Arviointia tulee tarkentaa mm. havainnekuvilla, miten rakennettava suojavalli näkyy eri etäisyyksiltä ja eri suunnista lähi- ja kaukomaisemassa. Suojavallin korkeuden on esitetty vaihtelevan suuresti, mutta kaavaselostusluonnoksesta ei ilmene miten korkeussuhteet käytännössä vaihtelevat vallin eri kohdissa. Suojavallin poikkileikkaustarkasteluja on esitettävä useammasta kohdasta ottaen huomioon vallin lakikorkeuden tason suuri vaihtelu.

ELY-keskus huomauttaa, että rakennettavan suojavallin korkeustiedot vaihtelevat eri asiakirjoissa. Kaivospiirihakemuksen mukaan suojavallin korkeus tulisi olemaan 15 - 35 metriä, kun taas yhtiöltä 26.4.2016 saadun vastineen mukaan ja kaavaselostusluonnoksen mukaan suojavallin korkeus tulisi olemaan 2 - 27 metriä. Alkuperäisessä ympäristölupahakemuksessa ei ole esitettyä mitään tarkempia tietoja suojavallista ja sen korkeudesta. Näiltä osin eri hakemuksissa ja asiakirjoissa olevat ristiriitaiset tiedot tulee korjata.

Kohdassa 4.8 (s.39-40) on lueteltu kaavoituksessa huomioitavia asioita, joihin ELY-keskus on YVA-selostuslausunnossaan kiinnittänyt huomiota. Tärinä- ja räjäytysvaikutusten arvioinnin tarkentamisen osalta todetaan, että tärinäselvitys on tarkennettu ja lentokivistä laaditaan uusi selvitys. Kaavaselostusluonnoksen sivulla 11 todetaan myös, että räjäytyksistä ja lentokivistä laaditaan uusi turvallisuusselvitys. Kaavaselostukseen on liitettävä tarkennettu ja täydennetty selvitys räjäytysten aiheuttaman tärinän ja ilmanpaineaaltojen sekä irtokivien leviämisestä.

Kohdassa 7.5. on hankkeen pölyvaikutusten selvittämiseksi YVA-menettylän jälkeen laadittu pölyselvitys (Ramboll 11.4.2016, liite 11). Louhintaj- ja murskaustoimintojen sekä kuljetusten pölypäästöjen vaikutusta ilmanlaatuun on arvioitu EPA:n leviämismallikokoelmaan ISCAERMOD kuuluvalla Industrial Source Complex Short Term (ISCST3) leviämismallilla. Selvityksen mukaan pölypäästöjä aiheutuu mm. louheen rikotuksesta ja murskauksesta, lastauksista ja purkamisista sekä

kuljetuksista. Lisäksi toiminta-, varasto- ja tiealueilta voi joissakin olosuhteissa aiheutua pölypäästöjä esim. pyörteisen ja puuskittaisen tuulen nostaessa pölyä ilmaan. Mallinnuksessa ei ole huomioitu räjäytyksiä eikä malmin rikotusta. Selvityksen mukaan rikotuksen pölypäästöt ovat vähäisiä ja räjäytyspäivinä toiminnat ovat osittain pysähdyksissä.

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan räjäytysten pölypäästöt voivat olla merkittäviä ja ne olisi tullut ottaa mukaan myös mallinnukseen. Lisäksi kaivostoiminnassa pölyämistä aiheuttavat mm. pintamaiden läjitysalueet ja sivukivialueet. Mallinnustilanteiden olisi vastattava mahdollisimman hyvin todellisuutta. Lisäksi ELY-keskuksen näkemyksen mukaan esimerkiksi suojavallin rakentamisessa esitetty työkoneiden sijoittelu ei vastaa todellista rakentamistilannetta. Rakentamistöiden ja kaivinkoneiden sijoittumisella on merkittävää vaikutusta pölypäästöihin, etenkin, jos rakentamiskohdassa toimii useampi kone samaan aikaan.

Suojavallin pituus on reilu 3 km, joten pölyämistä ja tilanteen kehittymistä on laskettava useammassa rakentamispaikassa. Selvityksessä ei ole tuotu esille pölyvaikutuksia kaivostoiminnan eri vaiheissa. Käytännössä tilanne muuttuu huomattavasti esim. sivukivikasojen korkeuden kasvaessa ja alueiden laajentuessa. On myös huomattava, että mitä kauemmas suojavallista mennään, sitä vähäisempi on vallin suojaava vaikutus. Selvityksistä ei ilmene, mikä on rakennettavan suojavallin suojaava vaikutus räjäytyspölyn suhteen.

Pölyvaikutuksia arvioitaessa on syytä muistaa, että mallilaskelmat ovat arvioita sekä suunnitellun toiminnan päästöistä että niiden leviämisestä, minkä vuoksi niihin liittyy huomattavia epävarmuustekijöitä, kuten selvityksessä onkin todettu. Yleisesti leviämislaskelmien kokonaisuus epävarmuus koostuu pääosin päästötietojen epävarmuuksista (10–40 %), säeaineiston ja sen edustavuuden epävarmuuksista (10–30 %) ja laskennan epävarmuuksista (10–20 %). Hajapölypäästöjen arvioinnissa suurimmat epävarmuudet liittyvät päästöön ja sen riippuvuuteen olosuhteista. Pölypäästön määrä ja hiukkaskokojakauma vaihtelevat suuresti toiminnan aktiviteetin, toimintatapojen, käsiteltävän aineen laadun, pintojen kuivuuden ja olosuhteiden mukaan. Epävarmuutta laskentatuloksiin aiheuttaa myös mallin stationaarisuus. Mallilla lasketaan päästölähteeltä etenevän epäpuhtauspilven keskimääräistä jakautumista ympäristöön tunnin aika-askelin, olettaen sääolosuhteen ja päästön pysyvän vakiona koko ajan. Tynissä olosuhteissa pöly voi leijaila ilmassa pitempään, seuraavienkin tuntien aikana. Ääriolosuhteissa päästö voi vaihdella paljon tuulen nopeuden ja puuskittaisuuden mukaan. Kuten selvityksessäkin todetaan leviämislaskelmien mukaan suunniteltujen toimintojen pölypäästöt voivat vaikuttaa ilmanlaatuun lähimpien kiinteistöjen kohdalla. Ilmanlaatuvaikutukset eivät todennäköisesti ylitä ilmanlaadun ohje- tai raja-arvoja, mutta poikkeustilanteissa, esim. puuskittaisen ja kovan tuulen sekä pitemmän poutajakson aikana, voivat toiminnan aikaiset pölypäästöt ja pitoisuudet lyhytaikaisesti olla suurempia ja aiheuttaa viihtyvyyshaittaa, esim. pinnoilla tai lumessa näkyvänä kivipölynä. Selvää on, että toiminta tulee aiheuttamaan pölyhaittaa lähimmille häiriintyneille kohteille. Pölystä aiheutuvan haitan suuruus riippuu siitä, kuinka hyvin kaivoksen rakentamisen aikana ja itse toiminnan aikana onnistutaan pölyhaittojen torjunnassa.

ELY-keskuksen arvion mukaan erityisesti suojavallin rakentaminen tulee todennäköisesti aiheuttamaan merkittävää pölyhaittaa lähimmissä häiriintyvissä kohteissa.

Kohdassa 7.6 melumallinnus on tehty DataKustik Cadna 4.5 mallinnustyöohjelmalla, joka pohjautuu yhteispohjoismaisiin laskentamalleihin. Mallinuksissa ei ole huomioitu räjäytysten aiheuttamaa melua, koska räjäytyksiä suoritetaan suhteellisen vähän (arviolta noin kaksi kertaa viikossa) ja melutapahtuman lyhytaikaisuuden vuoksi räjäytyksillä ei olisi merkittävää vaikutusta päiväajan keskiäänitasoihin. Nykytilanteen melutasot on mallinnettu yleisen liikenteen aiheuttaman melun leviämisen mukaisesti. Kaivostoiminnan aiheuttaman melun leviäminen on mallinnettu suojavallin rakentamisvaiheessa, kaivoksen rakentamisvaiheessa ja kaivoksen tuotantovaiheessa (louhinnan aloitustason mukaisessa tilanteessa). YVA-vaiheessa toimintavaiheen melunleviämismallit tehtiin vuosien 0 (toiminnan aloitusvuosi), 5, 10, 13, 15 ja 17 mukaisista tilanteista.

ELY-keskuksen näkemys on, että meluselvityksessä on otettava huomioon myös räjäytysmelun vaikutukset. Toimintavaiheen melumallinnus tulisi tehdä toiminnan eri vaiheessa, kuten YVA-menettelyssäkin.

Lähietäisyydellä melu voi olla impulssimaista tai kapeakaistaista, mutta kauempana melulähteestä näin ei välttämättä ole, koska äänen kulkiessa ilmassa melun huippupiikkien voimakkuus pienenee suhteessa taustamelutasoon ja niiden "terävyys" vähenee taajuusalueen kasvaessa. Tämä johtuu mm. ilman, maanpinnan ja kasvillisuuden absorptiosta sekä erilaisista heijastuksista. Hannukaisen kaivosalueen lähimmät loma-asunnot sijaitsevat kaavaselistuksen mukaan noin 140 m:n etäisyydellä avolouhoksesta. Alle kilometrin etäisyydellä sijaitsee 10 asuinrakennusta, 37 lomarakennusta ja 2 julkista tai liikerakennusta. Käytännön kokemusten perusteella impulssimaisuuskorjaus murskauskohdeissa tulee tehdä havaintopisteissä, jotka sijaitsevat alle 300 metrin etäisyydellä murskauksesta/rikotuksesta. Tätä kauempana impulssimaisuutta ei yleensä havaita.

Meluselvityksen sivulla 4 todetaan seuraavaa: "Maanpinta asetettiin pehmeäksi pinnaksi ($G=0$) lukuun ottamatta louhos- ja läjitysalueita, joiden pinnat asetettiin koviksi eli melua heijastaviksi pinnoiksi ($G=1$)."
ELY-keskuksen käsityksen mukaan G -arvot tulisi olla toisinpäin. Lisäksi on harkittava olisiko mallinuksessa syytä käyttää joitain muita arvoja kuin ääriarvoja 0 ja 1. Raportissa todetaan myös, että melulähteet sijaitsevat olemassa olevan maanpinnan tasossa. Melulähteiden sijainnit on esitetty sivulla 5 kuvassa 1. Yleensä melulähteen sijoitus kaivinkoneilla on 1,5-2 m, joten tämä kohta vaatii tarkennusta.

Samoin kuin pölymallinuksessa myös melumallinnustilanteet ovat arveluttavia ainakin suojavallin rakentamisen osalta. Raportissa todetaan, että rakentaminen etenee ja rakentamiskohteessa on useampia koneita kerrallaan. Laskennassa on melu kuitenkin kuvattu tilanteessa, jossa melu on levitetty koko vallin matkalle. Rakentamistöiden ja kaivinkoneiden sijoittumisella on vaikutusta melutasoihin, etenkin, jos rakentamiskohdassa toimii useampi kone samaan aikaan. Koska suojavallin pituus on reilu 3 km, niin tilanteen kehittymistä on mallinnettava useammassa

kohdassa. Nyt mallinnuksessa on se ongelma, että laskentatulokset samanaikaisesti sekä vähättelevät (melutaso) että liioittelevat (melulle jatkuvasti altistuvien määrä) melualtistusta.

Mallinnuksessa yöaikainen melu on laskettu (tasoitettu) koko yöajalle 22-7, vaikka aktiivista toimintaa on vain klo 6-7. Näissä tapauksissa melu tulee laskea vain tuolle yhdelle tunnille ja verrata sitä ohjearvoon.

Kohdassa 7.7 sivulla 64 todetaan, että YVA:n jälkeen suunnitelmat on päivitetty ja louhoksen eteläpuolen räjäytyksessä käytettävää panoskokoa on pienennetty. Käytettävää reikäkokoa on pienennetty alkuperäisestä (YVA aikaisesta) jopa 63%. YVAN mukaisella laskentakaaviolla saatu laskennallinen tärinän ohjearvojen ylitys rajoittuu alle 200 metriä louhoksesta. Kaavaselostusluonnoksessa eikä sen liitteissä ole esitetty tehtyjä uusia laskelmia.

YVA-menettelyssä tärinätasot on laskettu 6,75", 8" ja 9" porareille. Kaavaselostusluonnoksesta ei ilmene, millä reikäkoolla nämä uudet laskelmat on tehty, mutta yhtiöltä 26.4.2016 saadun vastineen mukaan reikäkokoa on pienennetty louhoksen eteläosassa 9":sta 5,5":aan.

Kuten jo aiemmin on tuotu esille, kaavaselostukseen on liitettävä tarkennettu ja täydennetty selvitys räjäytysten aiheuttaman tärinän ja ilmanpaineaaltojen sekä irtokivien leviämisestä. Näiden pohjalta tulee myös kaavaselostuksen tekstiä tarkentaa.

Sosiaaliset vaikutukset

YVA-menettelyn yhteydessä laadittiin erillinen sosiaalisten vaikutusten arviointi. Sosiaalisten vaikutusten arvioinnin yhtenä lähtöolettamana oli, että kaivosalueen ympärille muodostetaan noin 1 km:n suojavyöhyke:

- Hannukaisen asukkaat 1 km:n suojavyöhykkeen sisällä: 11 pysyvää asuinkiinteistöä, (n. 20 asukasta). Kiinteistöt tullaan hankkimaan.
- Paikalliset liiketoimet (1 km suojavyöhykkeen sisällä) ja yritysten omistajat (3 km:n säteellä, yrittämismahdollisuudet selvästi vaikuttuneet): 6 kiinteistöä tullaan hankkimaan.
- Vapaa-ajan loma-asuntojen omistajat 1 km:n suojavyöhykkeen sisällä: 35 ajoittain asuttua "loma" kiinteistöä.
- Kiinteistöjen omistajat 3 km:n sisällä: Yksityiset tontit ilman rakennusoikeutta tai rakennusoikeudella, mutta ilman rakennuksia. 42 tonttia tullaan hankkimaan.

Oleellisesti muuttuneen tilanteen johdosta kaavan laadinnan yhteydessä hankkeen sosiaaliset vaikutukset on arvioitava uudelleen maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla.

Natura

Hannukaisen kaivosalueen vaikutuksista on tehty luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittama arviointi koskien Niesaselän (FI1300706) ja Tornionjoen–Muonionjoen vesistöalueen (FI1301912) Natura-alueita. Niesaselän Natura-alueita koskevan arvioinnin osalta Lapin ELY-keskus

on 15.9.2015 antamassaan lausunnossa todennut, että selvitykset ovat riittäviä sen varmistamiseksi, ettei kaivoshankkeella ole Niesaselän Natura-alueeseen merkittävästi heikentäviä vaikutuksia.

Tornionjoen–Muonionjoen vesistöalueen Natura-aluetta koskeva arviointi- ja lausuntomenettely on vielä kesken. Kaivosyhtiö on toimittanut Natura-arviointia koskevat lisäselvitykset 21.12.2016 ja 25.1.2017 Lapin ELY-keskukselle.

Kaavan jatkotyössä tulee ottaa huomioon ELY-keskuksen Natura-arviointista antama lausunto. Luonnonsuojelulain 66 §:n 1 mom. mukaan viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos saman lain 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.

ELY-keskus pyytää kiinnittämään huomiota kaavaselostusluonnoksen lukuun 7.2. (YVA – Natura-arviointi – ympäristölupa – kaavoitus), jossa on todettu, että ”melu- ja pölypäästöjen pienentämisen lisäksi merkittävää on se, että vanhojen kaivosten vesiä ei johdeta Äkäsjokeen vaan ne varastoidaan ja johdetaan myöhemmin kaivosvesien käsittelyjärjestelmään”. Kaivoksen ympäristölupahakemuksen mukaan osa Laurinojan kaivoksen vesistä voidaan johtaa tarvittaessa Äkäsjokeen.

Pohjavesi

Osayleiskaavaselostusluonnoksen mukaan vaikutukset kahteen Hannukaisen avolouhoksen alueella sijaitsevaan III luokan pohjavesialueeseen (Kuervaara ja Kivivuopajanvaara) kohdistuu voimakas vaikutus. Kaivoksen toiminnan aikana vaikutus on määrällistä ja kaivoksen sulkeamisen jälkeen laadullista.

Lapin ELY-keskus on tutkinut Hannukaisen kaivosalueella olevien pohjavesialueiden soveltuvuutta vedenhankintaan. Suunnitellulla kaivosalueella ja sen lähiympäristössä on kolme luokkaan III luokiteltua pohjavesialuetta. Lisäksi pohjavesitutkimuksia tehtiin Juvakaisenmaan ja Erihnäistenmaan pohjavesialueilla. Kairaukset tehtiin lokakuussa 2014 ja lyhyet ominaisantoiuspumppaukset joulukuussa 2014. Alueella tehtiin maastokäynti myös syksyllä 2016.

Tehtyjen tutkimusten perusteella kaava-alueen lounaisosassa sijaitsevat Erihnäistenmaan ja Juvakaisenmaan pohjavesialueet eivät sovellu yhdyskunnan vedenhankintaan.

Kuervaaran pohjavesialueen (12273123) veden laatua on heikentänyt alueella ollut aiempi kaivostoiminta. Lisäksi sulfidimalmialueella maa- ja kallioperä hyvin todennäköisesti vaikuttaa luontaisesti pohjaveden laatuun heikentävästi. Sulfidimalmialueella sijaitseva pohjavesialue ei hydrogeologisista syistä sovellu yhdyskuntien vedenhankintaan.

Kivivuopionvaara 1 (12273124) on kerrostunut Kivivuopionvaara-nimisen vaaran itärinteelle. Tutkimusten perusteella pohjavesialueelta ei ole mahdollista saada riittävästi pohjavettä yhdyskuntien vedenhankinnan tarpeisiin.

Kivivuopionvaara 2 (12273125) sijaitsee Kivivuopionvaaran länsipuolella. Alueella tehtiin yksi maaperäkairaus, jonka perusteella aines on karkeaa ja kohtalaisesti lajittunutta soraa tai soramoreenia. Alueella tehdyn ominaisantoisuuspumppauksen perusteella pohjavettä voitaisiin saada noin 200 m³/d ja alue soveltuu siten yhdyskunnan vedenhankintaan.

Saivojärvi A oli jo ennen tutkimusta luokiteltu vedenhankintaan soveltuvaksi pohjavesialueeksi (vanha luokka II). Alueella tehtiin ominaisantoisuuspumppaus, jonka perusteella vettä saataisiin ainakin noin 300 m³/d ja alueen katsotaan soveltuvan yhdyskunnan vedenhankintaan. Maastotarkastelun perusteella pohjavesialueella sijaitseva kirkasvetinen Saivojärvi on pohjavesivaikutteinen järvi ja sen voidaan tässä yhteydessä katsoa edustavan E-luokan tarkoittamaa pohjavedestä riippuvaista pintavesiekosysteemiä.

Saivojärvi A:n pohjoispuolella sijaitsevaa osa-aluetta B ei tämän selvityksen yhteydessä tutkittu, mutta karttatarkastelun perusteella alueen voidaan katsoa sijoittuvan samaan geologiseen kokonaisuuteen Saivojärvi A:n kanssa. Luokitusohjeen (SYKE) mukaisesti Saivojärvi A ja B pohjavesialueet tulisi yhdistää.

Pohjavesialueiden luokitustyö etenee siten, että ELY-keskus pyytää muun muassa Kolarin kunnan lausuntoa pohjavesialueiden luokitukselta. Pohjavesialueiden luokitukselta voivat lausua myös esimerkiksi asukkaat. ELY-keskus tarkastelee saadut lausunnot ja tekee tarvittavat muutokset.

Lähteiden luonnontilan muuttaminen

Kaivostoimintaan varatuille alueille sijoittuu luonnontilaisia lähteitä, joiden luonnontilan vaarantaminen on vesilain (27.5.2011/587) mukaan kielletty.

Osayleiskaavaan EK- ja EK-ej- merkinnän alueille sekä purkuputken linjaukselle tulisi merkitä ja numeroida lähteet ja lähteikköalueet, jotka tulevat häviämään tai luonnontila muuttumaan ja joille haetaan lupaa poiketa kiellosta. Yleiskaavamääräyksenä voisi esimerkiksi olla: Luonnontilaisen lähteen luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto lupaviranomaisena voi yksittäistapauksessa hakeuksesta myöntää poikkeuksen kiellosta, jos momentissa mainittujen vesiluontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu.

Tarkemmat lähteiden sijaintipaikat käyvät ilmi YVA –arviointiselostuksesta.

Arvokas harjuaalue ja uusi tielinjaus

Saivojärven arvokas harjuaalue

Osayleiskaavaluonnoksessa Pakasaivon suunniteltu uusi tielinjaus Saivojärven rantaviivan lähellä sekä ek-1 (kuljetin ym. rakenteet) sijaitsevat Saivojärven arvokkaalla harjuaalueella. Saivojärven arvokas harjuaalue on rajattu valtakunnallisessa harjututkimuksessa, joka on raportoitu vuonna

1983 (Lapin harjujen moninaiskäyttötutkimus). Muodostuma on Äkäsjoen laaksossa sijaitseva, saumavyöhykkeeseen liittyvä monimuotoinen ja varsin luonnontilainen harjualue, joka käsittää korkeita harjuselännteitä ja –kumpuja sekä terassimaisia harjutasanteita ja sulamisvesiuomia. Saivojärvi on kirkasvetinen harjukuoppalampi. Alue on geologisesti ja maisemallisesti sekä poronhoidon kannalta merkittävä harjualue, virkistyskäytön kannalta jokseenkin merkittävä.

Arvokas harjualue on tarpeen merkitä kaavakartalle esimerkiksi geomerkinnällä ja kuvata kaavaselostuksessa. Koska alueelle on esitetty uutta toimintaa ja rakentamista, tulee hankkeen vaikutukset arvokkaaseen harjualueeseen selvittää. Geomorfologiseen osaamiseen tulee kiinnittää selvityksessä huomiota.

Pakasaivon uusi tielinjaus

Uusi Pakasaivon tielinjaus, joka on noin 4,5 km pitkä, sijoittuu pääosin olemassa oleville metsätieuralle ja 1,5 km matkalta metsämaalle. Tie kulkee eteläpäässä kuivahkolla kankaalla (EMT) ja kuivalla kangasmetsässä (MCCLT). Tien länsipuolelle sijoittuu saraneva ja itäpuolelle lähdevaikutteinen puustoinen suo, jonka lajisto on tavanomaista mesotrofiaa ilmentävää kasvilajistoa (tupassara, riippasara, kurjenjalka, suokorte, kiilto- ja pohjanpaju sekä hetesirppisammal). Valkeajoen jokivarsi on soistunut pensaikko- ja saraluhdaksi.

Tien suunnittelussa lähdesuon sijainti tulee ottaa huomioon siten, ettei tien reunoja johdeta suonlaitaan, vaan vedet imeytetään kankaalle. Samoin Valkeajoen ja joen sivupuron ylityskohdissa tulee suunnittelussa ottaa huomioon, ettei tienojien kautta huuhtoudu kiintoainetta vesistöön.

Pakasaivon uuden tiesuunnitelman alueella ei ole Hertta-rekisterin mukaan tiedossa olevia luonnonsuojelulain 42 §:n koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, 46 §:n uhanalaisten lajien, silmälläpidettävien lajien, Suomen erityisvastuu lajien (EVA-lajit) eikä luontodirektiivin (092/43/EU) liitteen IV b kasvilajien havaintopaikkoja (25.1.2017, SYKE).

Uusi Pakasaivontie sijoittuu suurimmaksi osaksi eli 3 kilometrin matkalta metsätieuralle. Tien luontoselvityksessä on riittävällä tavalla selvitetty tielinjauksen luontotyytit ja kasvilajisto.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavaluonnoksessa esitetty Pakasaivon tien eteläosan linjaus (Saivojärven itälaidalla) sekä kuljetinrakennelma mahdollisine huoltoteineen voivat heikentää arvokkaan harjualueen maisema- ja virkistysarvoja. Lähtökohtaisesti toiminnot tulee suunnitella siten, että alueen arvot eivät heikkene.

Vaikutukset matkailuun

ELY-keskus katsoo, että kaivoshankkeen vaikutuksia matkailuun ei ole riittävästi arvioitu osayleiskaavaluonnoksessa, etenkin toimialan kehittämisedellytyksiä ja mahdollista tulevaa maankäyttöä ajatellen. Lapin matkailuelinkeinon tulevaisuuden tavoitteiden mukaan matkailu tulee jatkossa pohjautumaan entistä enemmän kansainväliseen kysyntään, ja toiminta tulee olemaan ympärivuotista.

Matkailun näkökulmasta hankkeen lähi- ja kaukomaiseman vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi (esim. kesällä lumi ei peitä suojavallia). Vaikutukset äänimaisemaan (+ tärinä ja pöly), visuaaliseen maisemaan ja muihin Lapin matkailun peruselementteihin (puhtaus, hiljaisuus, rauhallisuus) tuleekin arvioida nykyistä perusteellisemmin.

Ylläksen matkailukeskuksen vaikutusalue aktiviteetteineen tulee jatkossa fyysisesti laajenemaan varsinaisesta Ylläksen keskusalueesta. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavahankkeen yhteydessä ei ole riittävästi arvioitu Ylläksen matkailualueen käyttötarkoituksiltaan erilaisten reitistöjen ja muun maankäytön (esim. majoitus, aktiviteetit, ohjelmapalvelut) tulevaisuuden tarvetta. ELY-keskus arvioi lisäksi, että nykytilanteen arviointi matkailuyritysten toiminta-alueiden osalta ei ole riittävä (esimerkiksi koiravaljakkoyrityksen toimipaikan sijainti on eri asia, kuin sen operatiivinen toiminta-alue).

Kaavaluonnoksessa on nostettu vaikutuksia muutamaankin yksittäiseen alueella toimivaan yritykseen, mutta vaikutukset (maisema-, pöly-, hajuhaitat, jne) koko matkailuelinkeinolle puuttuvat kokonaan.

Poronhoito ja siihen kohdistuvat vaikutukset

Poronhoitoa koskeva valtakunnallinen alueidenkäyttötavoite ja maakuntakaavan määräys on tunnustettu ja arvioitu. Kaavaan on tehty ensimmäisen luonnosvaiheen nähtävillä olon jälkeen poronhoitoa koskeva tarkistus pienentämällä kaivosalueen pohjoista aluevarausta ja muuttamalla M-alueen kaavamerkintä M-2 – merkinnäksi. Lamunmaan porokämpä (sr-2/9) on osoitettu erillisellä merkinnällä. Myös Rautuvaaran alue on muutettu M-2 – alueeksi.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioimisen osalta selostusluonnoksessa todetaan, että poronhoidon kannalta välttämättömät yhteydet otetaan huomioon. Kaavaselostuksessa tulisi selkeyden vuoksi esittää porotalouden alueiden käyttöä ja rakenteita kuvaava kartta, jolla osoitetaan poronhoidon kannalta välttämättömät yhteydet ja miten ne on otettu kaavassa huomioon.

Yleiskaavamerkinnät ja -määräykset

Merkintöjen tulee olla yksiselitteisiä ja niissä tulee sitovasti määrätä alueiden käytöstä, siten että voidaan varmistua mm. maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n edellytysten täyttymisestä turvallisen, terveellisen ja viihtyisän elinympäristöstä osalta.

Osayleiskaavaluonnoksen M-1, M-2, MU, MY, MY-1 ja MY-3 –määräyksissä on viitattu ehdottomaan rakentamisrajoitukseen (MRL 43.2 §). MRL 43.2 §:n mukaiseen ehdottomaan rakentamisrajoitukseen viittaaminen on ristiriidassa kaavakarttaluonnoksen määräyksiin nähden. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maa- ja metsätalousalueille (M) sijoittuvaa rakennusoikeutta ei voida ratkaista nyt kyseessä olevalla osayleiskaavalla. Tästä johtuen kaavamääräys, jolla sallitaan muun muassa maa- ja metsätalousalueiden käyttämistä haja-asutusluonteiseen rakentamiseen, ei ole maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti mahdollinen.

ELY-keskus pitää hyvänä rajoittaa rakentamista alueilla, joilla on häiriötekijöitä tai muita tarpeita, joiden vuoksi rakentaminen ei ole alueille soveliaista. Alueille joilla on osoitettu MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus, ei lähtökohtaisesti kuitenkaan voida mahdollistaa rakennuslupaa vaativien rakennusten rakentamista. Alueille voidaan kuitenkin sallia vähäisten rakennelmien ja rakenteiden rakentaminen.

Maankäyttö- ja rakennuslakia ollaan muuttamassa ja lakimuutos tulee voimaan mahdollisesti jo 1.4.2017. Hallituksen esityksen mukaan MRL:n 128 §:ää muutetaan mm. siten, että yleiskaava-alueella maisematyölupavelvoitetta ei voida määrätä maa- ja metsätalousvaltaisille alueille, käytännössä siis M-alkuisille aluevarausmerkinnöille. Näille alueille ei olisi mahdollista sisällyttää myöskään sellaisia rasteri-, kohde-, tai viivamerkintöjä, joihin kohdistuisi maisematyölupavelvoite, vaan kyseisillä alueilla metsän käsittelyä sääntelisi ainoastaan metsälaki. Mikäli selvitysten ja vaikutusarviointien perusteella kaava-alueella on sellaisia maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, jossa metsän käsittelyä olisi tarpeen säädellä tiukemmin kuin metsälaissa on säädetty, tulisi kyseisille alueille osoittaa muu kuin M-alkuinen aluevarausmerkintä tai antaa alueille MRL 41.2 §:n mukaisia suojelumääräyksiä.

Osayleiskaavakarttaluonnoksen kohdemerkinnässä, ”Rakennushistoriallisesti, historiallisesti tai maisemallisesti arvokas kohde (sr-2)”, tulee määrätä, että rakennuksen purkamiseen tulee hakea MRL 127 §:n mukainen purkamislupa.

Osayleiskaavakarttaluonnoksen maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1) kaavamääräys tulee muuttaa muotoon: ”MRL 41.2 § mukaan määrätään, että alueen luonnonarvoja ei saa heikentää.” Sotkavuoma on linnuston ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas lettosuo-alue. Määräyksellä turvataan suon luonnontilaa ja pesimälinnuston elinympäristöä (ts. erityisiä ympäristöarvoja).

Osayleiskaavakarttaluonnoksen maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-3) kaavamääräys tulee muuttaa muotoon: ”MRL 41.2 § mukaan määrätään, että Riipisenharjut -alueen luonnonesiintymää ja luonnon kauneusarvoja ei saa heikentää. Maa-ainesten ottoa ja maanmuokkausta ei sallita, metsää saa hoitaa ja uudistaa.”

Osayleiskaavakarttaluonnoksessa on osoitettu vesialueet W-1 -merkinnällä. Määräyksessä todetaan, että alue on Tornion-Muonionjoen vesistöalueeseen kuuluva vesistö, joka kuuluu Natura 2000-verkoston. Lisäksi kaavaluonnoksen yleismääräyksissä todetaan, että Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalueeseen kuuluvat vesilain mukaiset vesistöt kuuluvat Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalueen Natura-alueeseen (FI1301912). Alueella tai sen vaikutuspiirissä toimittaessa tulee arvioida hankkeiden ja suunnitelmien vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppisiin ja lajeihin luonnonsuojelulain 65 §:n edellyttämällä tavalla.

Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa muun muassa luontoarvot on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin, kun kaavan ohjaustarve ja tarkkuus sitä edellyttää. Mikäli luontoarvoja ei ole selvitetty ja otettu huomioon lain edellyttämällä tavalla,

saattaa olla, että osayleiskaava ei luontoarvojen huomioon ottamisen osalta ohjaa tulevaa asemakaavoitusta maankäyttö- ja rakennuslain 42 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Edellä mainitusta johtuen ja hallinto-oikeuden linjausten mukaan sillä, että osayleiskaavassa on määräys luontoselvitysten tekemisestä asemakaavoituksen tai muun suunnittelun yhteydessä, ei välttämättä ole merkitystä osayleiskaavan lainmukaisuutta arvioitaessa.

Natura-alueet tulee merkitä kaavakarttaan omalla merkinnällään, joka kuvaa alueen erityisominaisuuksia (ks. YM asetus 31.3.2000, Natura 2000 -verkostoon kuuluva tai ehdotettu alue). Nyt kaavakarttaluonnoksessa Tornionjoen–Muonionjoen Natura-alueeseen kuuluvat alueet on merkitty vesialueina (W-1), vaikka Natura-alueelle on olemassa oma merkintä. Lisäksi kaavakartasta puuttuu osa Natura-alueeseen kuuluvista vesistöistä ja osa (pikku lammet) on merkitty väärin. Nämä tulee korjata. Osayleiskaava-alueella Natura-alueeseen kuuluvat Äkäsjoki ja Niesajoki sivujokineen.

Edellä todettuun nähden kaavakarttaluonnoksen yleismääräystä tulisi tarkentaa. Määräyksessä tulisi todeta, että luonnonsuojelulain 64 a §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Tämän lisäksi on syytä todeta, että vaikutukset tulee asianmukaisesti arvioida LSL:n 65 §:n tarkoittamalla tavalla kuten kaavaluonnoksessa on todettu. Osayleiskaavakarttaluonnoksessa on osoitettu suojavalli (SUV). Luonnoksen kaavamääräyksen mukaan suojavalli on rakennettava ennen kaivoksen tuotannon aloittamista. Toteuttamisvastuu on kaivosyhtiöllä. ELY-keskus katsoo, että suojavallin toteuttaminen tulee olla määrätty tehtäväksi siten, että sen tuottama ympäristöhäiriöitä vähentävä vaikutus on maksimaalinen. Kaavamääräystä tulee tarkentaa perustuen vaikutusten arviointiin ja osoitettava määräyksessä suojavallin rakentamiselle sellainen ajankohta, jolloin suojavallin tuottama hyöty suhteessa alueen ympäristöhäiriöihin on suurimmillaan ja toisaalta suojavallin rakentamisesta aiheutuva haitta pienemmillään.

Osayleiskaavan selostusluonnoksen kohdan 6.11 aluevaraukset ja kohdemerkinnät tulee täydentää vastaamaan osayleiskaavakarttaluonnosta. Samoin kaavakartalla esitetyjen kohdemerkintöjen sekä kaavamääräykset- ja merkinnät kohdassa olevien merkintöjen kirjoitusasu tulee olla yhdenmukainen. Lisäksi ylimääräiset kohdemerkinnät tulee poistaa, mikäli niitä ei ole esitetty kaavakartalla.

Kaavakartan luettavuuden ja selkeyden vuoksi olisi myös hyvä esittää voimassa olevat ranta-asemakaavat osayleiskaavakartalla.

Kasvilajien merkintä osayleiskaavakartalle

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 42 §:n mukaan koko maassa rauhoitetun (lapinkämmekä) ja luontodirektiivin (92/43/EU) liitteen IV b kasvilajin (lapinleinikki) esiintymät tulee osoittaa osayleiskaavassa sl-kaavamerkinnällä EK ja EK-ej –merkintöjen mukaisilla alueilla. Edellä mainittujen kasvilajien esiintymien heikentäminen ja hävittäminen edellyttää luonnonsuojelulain 48 §:n tai 49 §:n mukaisen luvan lajin suojelusta poikkeamiseen.

s-kaavamerkintää tulee käyttää luonnonsuojelulain 46 §:n uhanalaisen vaarantuneen lajin (lettosara) esiintymälle, jonka heikentämiselle tai hävittämiseksi ei tarvitse hakea ELY-keskuksen poikkeuslupaa. Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi myös uhanalaisten lajien esiintymät tulisi pyrkiä säilyttämään tai toiminnanharjoittaja voi halutessaan kompensoida luonnon monimuotoisuuden vähentymistä suojelemalla hankkeeseen ulkopuolelle sijoittuvan kasvilajiesiintymän.

Kasvilajien poikkeuslupahakemusta valmisteltaessa toiminnanharjoittajan tulee olla yhteydessä Lapin ELY-keskuksen lajisuojeluvastaavaan.

Liikenne

Osayleiskaavaselostusluonnoksen kohdassa 2.4.5 ei ole mainittu maantietä 9404.

Osayleiskaavakarttaluonnokseen on merkitty jäteveden puhdistamolta ohjeellinen uusi johto tai linja joka risteää valtatie 21 ja rautatien karttaluonnoksen lounaisosassa. Kaavaselostusluonnoksessa ei ole tuotu esille, onko kyseisellä johdolla tai linjalla tarkoitus ylittää vai alittaa maantie ja rautatie.

Karttaluonnokseen on merkitty neljä uutta liittymää. Liittymille tulee hakea liittymäluvat.

Kaavaselostuksen kohdassa 6.13 on mainittu valtatie 24, joka on valtatie 21.

Kansainvälinen kuuleminen

Maankäyttö- ja rakennuslain 199 §:n mukaan, jos Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen toimeenpano edellyttää tämän lain mukaisen kaavan toteuttamisen ympäristövaikutuksia arvioitaessa yhteistyötä toisen valtion kanssa, kaavaa laativan maakunnan liiton tai kunnan tulee toimittaa ennen kaavan hyväksymistä asianomaiselle ministeriölle ja ELY-keskukselle sopimuksen mukaista toiselle valtiolle ilmoittamista varten tarpeelliset tiedot.

Nyt kyseessä olevassa valmisteluvaiheissa on käynnissä edellä mainittu Suomea velvoittava kuulemismenettely. Lapin ELY-keskus on lähettänyt valmisteluvaiheen asiakirjat kirjeitse ja sähköpostitse Ruotsin valtiolle 4.1.2017. Lausunnonantoaikaa Ruotsin valtiolla on 6.3.2017 saakka. Lausunto tulee ottaa huomioon kaavoituksen jatkosuunnittelussa.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan osayleiskaavasta tulee pyytää lausunto myös suomalais-ruotsalaiselta rajajokikomissiolta ja lisätä edellä mainittu taho osalliseksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Johtopäätökset

ELY-keskus edellyttää, että osayleiskaavaehdotusta laadittaessa otetaan huomioon edellä lausuttu.

Osayleiskaavan valmisteluaineistossa on esitettävä luotettavat ja riittävät selvitykset ja vaikutusten arviointi suhteessa muuttuneeseen hankkeeseen, jotta maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset voidaan katsoa tulleen täytetyiksi.

Ennen ehdotuksen asettamista nähtäville olisi tarpeellista järjestää kaavaneuvottelu ainakin kunnan, kaavan laatijan ja ELY-keskuksen kesken.

Lausunnon laatimiseen ovat osallistuneet Jani Hiltunen, Hannu Raasakka, Pekka Herva, Liisa Viitala, Tiina Kämäräinen, Marko Kiviniemi ja Anu Rautiala ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelta sekä Risto Uusipulkamo liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueelta sekä Susanna Jänkälä sekä Päivi Kainulainen elinkeinot, työvoima ja osaaminen -vastuualueelta.

Alueidenkäyttöyksikön päällikkö

Kaija Pekkala

Ylitarkastaja

Jari Laulumaa

